

ಇವಿಷ್ಟದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆ

ಅದು ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ, ಅಲ್ಲೊಂದು ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆ. ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು, ರೈತರ ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಇದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ತುಂಬ ವಾತ್ಸಲ್ಯ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುವರು. ಗದರದೆ ತಿದ್ದಿ ತೀಡುವರು. ಸ್ವತಃ ಮಕ್ಕಳ ಕತೆ, ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀತಿ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವೇ ಬರೆದ ಕವನಗಳನ್ನು ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಹಾಡಲು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡ ಮಕ್ಕಳು ಬುತ್ತಿ ತರಲು ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಉಪವಾಸವಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ತಾವು ತಂದ ಊಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಕೊಡುವ ಮಾತೃಹೃದಯ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೋವಾದರೆ ತಾವೇ ಅತ್ತು ಬಿಡುವರು. ಆದರೆ ತಪ್ಪು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕಠಿಣ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತಿದ್ದುವರು.

ಒಂದು ದಿನ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಸಂಜೆ ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟು ತುಂಬ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಪೇಟೆಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಒಂದು ಕಬ್ಬಿನ ರಸದ ಅಂಗಡಿಯತ್ತ ನೆಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಾಲೆಯ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತರು. ಅವನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗಾಣವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ, ಕಬ್ಬಿನ ರಸ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಲೋಟದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದು ಬಂದ ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬಳಿಕ ಲೋಟವನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ. ಅರಕ್ಷಣ ನಿಂತು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಅವನ ಕಾಯಕವನ್ನೇ ತದೇಕಚಿತ್ತರಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎದುರಿನ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಮೇಷ್ಟ್ರು ಕಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಮಿಂಚು ಎರಗಿದ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಗೌರವದ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಮುಂದೆ ತಾನು ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲಿನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಅಪರಾಧಿ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಚಡಪಡಿಸಿದ. ಮೇಷ್ಟ್ರುಗೆ ಸಹ್ಯವಾಗದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಕಠೋರರೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಮೇಷ್ಟ್ರು ತನಗೆ ಅವನ ಗುರುತಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. 'ಒಂದು ಲೋಟ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು ಬೇಕು' ಎಂದು ಕೇಳಿ

ತರಿಸಿ ಕುಡಿದರು. ಮಾಲೀಕನ ಬಳಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಮರುದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಳುಕುತ್ತಲೇ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, 'ಹೋಗಿ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಕಾಣಬೇಕಂತೆ' ಎಂಬ ಕರೆ ಬಂತು. ತಾನು ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ದುಡಿಯದಿದ್ದರೆ ಶಾಲೆಯ ಪುಸ್ತಕ, ಶುಲ್ಕಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆ ಹಣ ಕೊಡಲು ಶಕ್ತರಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ವೈದ್ಯಕೀಯದ ವೆಚ್ಚ, ಮನೆ ಖರ್ಚುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ದುಡಿಯುವ ಹಣ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಬೈಯಬಹುದು, ಹೊಡೆಯಬಹುದು. ಆಗ ಸತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಭಂಡ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಬಳಿಗೆ ಹೋದ. ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, 'ಪಾಠ ಸರಿಯಾಗಿ ಓದದೆ ಅಂಗಡಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತಾನಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಇಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಂದಿಗೆ ಮೇಷ್ಟ್ರು ತರಗತಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಅವನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಎದೆಗವಚಿಕೊಂಡರು. 'ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ ಮಕ್ಕಳೇ, ಇವನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜೆ. ಕಲಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಭಾರವಾಗದೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯಿಂದ ದುಡಿದು ಗಳಿಸುವ ಇವನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿಯಿರಿ. ಇಂದು ಇವನು ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲಿನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕೈ ಕೆಸರಾಗದೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರಾಗದು ಎಂಬಂತೆ ಇವನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಧನಿಕನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಬದುಕುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ಎದೆದುಂಬಿ ಹೊಗಳಿದರು.

ಮೇಷ್ಟ್ರು ಭವಿಷ್ಯ ಸುಳ್ಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಅದೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮುಂಬೈ ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಿ, ಕಿರುತೆರೆಯ ನಟನಾಗಿ ಮಿಂಚುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಸಾರಿದ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿಧಿವಶರಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿ ಪಳಕಳ ಸೀತಾರಾಮ ಭಟ್ಟರು.

- ಪ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ